

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการ และวิธีการพัฒนาตนเองของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม ซึ่งการศึกษาได้ดำเนินการตามลำดับดังนี้

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การสร้างเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

Rajabhat Mahasarakham University

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม ปีการศึกษา 2544 ซึ่งดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน อาจารย์ใหญ่ และครูใหญ่จำนวน 576 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ในครั้งนี้ ได้จากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้เกณฑ์ตารางอัตราส่วนของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) (บุญชม ศรีสะอาด. 2543 : 40) และการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามสัดส่วนของขนาดโรงเรียน ที่สังกัดในแต่ละสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ได้กลุ่มตัวอย่างจากโรงเรียนขนาดใหญ่ 38 คน ผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลาง 118 คน และผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก 74 คน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่างของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม โดยแยกตามขนาดของโรงเรียน

รายการ สพอ/ก.	ประชากร				กลุ่มตัวอย่าง			
	เล็ก	กลาง	ใหญ่	รวม	เล็ก	กลาง	ใหญ่	รวม
1. เมืองมหาสารคาม	23	30	11	64	9	12	4	25
2. กันทรวิชัย	24	23	4	51	10	9	2	21
3. โกสุมพิสัย	22	36	16	74	9	14	6	29
4. เขียงยืน	12	20	6	38	5	8	2	15
5. นาเชือก	10	31	5	46	4	12	2	18
6. นาइन	12	15	4	31	5	6	2	13
7. บรบือ	18	39	9	66	7	16	4	27
8. พยัคฆภูมิพิสัย	17	27	11	55	7	11	4	22
9. วาปีปทุม	26	30	15	71	11	12	6	29
10. แดคำ	5	15	1	21	2	6	-	8
11. ยางสีสุราช	5	12	6	23	2	5	2	9
12. กุฉินารายณ์	6	12	5	23	2	5	2	9
13. ชื่นชม	3	6	4	13	1	2	2	5
รวม	183	296	97	576	74	118	38	230

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความต้องการ และวิธีการพัฒนาตนเองของผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยแบ่งเป็นด้านต่าง ๆ 3 ด้าน รวม 48 ข้อ

การสร้างเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้สร้าง แบบสอบถาม สำหรับใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ศึกษาหลักการ แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาตนเองโดยเฉพาะอย่างยิ่งงานวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนาตนเองของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
2. ศึกษาวิธีสร้าง และสร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert) ซึ่งมี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด (บุญชม ศรีสะอาด. 2543 : 63 - 71) เพื่อสอบถามระดับความต้องการพัฒนาตนเองของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม ตามกรอบแนวคิดของการวิจัยที่กล่าวไว้แล้ว
3. ศึกษาวิธีสร้าง และสร้างแบบสอบถามแบบเลือกตอบ (Check List) เพื่อสอบถามเกี่ยวกับวิธีที่ความต้องการพัฒนาตนเองของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม ตามกรอบแนวคิดการวิจัยที่กล่าวไว้แล้วโดยจัดทำแบบสอบถาม ข้อ 2 และข้อ 3 ไว้ในชุดคำถามเดียวกันทุกข้อ
4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปเสนอต่อประธานกรรมการ และคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ และครอบคลุมเนื้อหาแล้วนำไปแก้ไขตามที่ประธานกรรมการ และคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ได้เสนอแนะ
5. นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขตามข้อ 4 ไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเที่ยงตรง และครอบคลุมเนื้อหา ซึ่งมีผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ได้แก่
  - 5.1 ผศ.ดร. สมศักดิ์ คำศรี อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏมหาสารคาม
  - 5.2 ผศ. ประสิทธิ์ พลศรีพิมพ์ อาจารย์ประจำคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สถาบันราชภัฏมหาสารคาม
  - 5.3 นายสมหมาย โมฆรัตน์ ผู้ช่วยหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอบรบือ
6. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะแล้วเสนอต่อประธานกรรมการ และคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง
7. นำไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 30 คน

8. นำข้อมูลจากการทดลองใช้หาค่าคุณภาพเครื่องมือ โดยหาค่าอำนาจจำแนกราย
 ชื่อของแบบสอบถามโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย (Simple Correlation) และ
 เลือกชื่อที่มีอำนาจจำแนกตั้งแต่ .29 ถึง .90 และหาค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามทั้งฉบับ โดย
 วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) มีค่า
 ความเชื่อมั่นทั้งฉบับ .98

9. นำผลการวิเคราะห์หาคุณภาพของแบบสอบถาม เสนอต่อประธานกรรมการ
 และคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบ และให้ข้อเสนอแนะ ในการคัด
 เลือกแบบสอบถาม

10. นำแบบสอบถามที่ผ่านการคัดเลือกแล้ว ไปจัดพิมพ์ เป็นแบบสอบถามฉบับ
 สมบูรณ์ แล้วนำไปเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือรับรองจากบัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏ
 มหาสารคามถึงผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม เพื่อขอความอนุเคราะห์ไป
 ยังหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอทุกอำเภอ หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอทุกอำเภอขอความ
 อนุเคราะห์ไปยังผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
 มหาสารคามที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัย
2. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลของหัวหน้าการประถม
 ศึกษอำเภอพร้อมแบบสอบถามส่งไปยังโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
 จังหวัดมหาสารคามที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้ง 230 โรงเรียน โดยผ่านทางสำนักงานการประถม
 ศึกษอำเภอทุกอำเภอเพื่อตอบแบบสอบถาม แล้วผู้วิจัยไปรับแบบสอบถามตาม
 สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอต่างๆ ด้วยตนเอง
3. ตำรวจแบบสอบถามว่ามีจำนวนตามที่ต้องการหรือไม่ ถ้าไม่ครบตามที่ต้องการ
 ให้ผู้วิจัยตามเก็บแบบสอบถามซ้ำด้วยตนเอง
4. รวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา แล้วมาวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่ได้คืนทั้งหมดตรวจสอบความสมบูรณ์
2. ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS For Windows V. 9.5 ดังนี้

2.1 แบบสอบถามตอนที่ 1 สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถามหาค่าร้อยละของขนาดโรงเรียน และประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งผู้บริหาร

2.3 แบบสอบถามตอนที่ 2

2.3.1 วิเคราะห์ความต้องการพัฒนาตนเองของผู้บริหารโรงเรียน นำมาให้คะแนนตามเกณฑ์ การให้คะแนนเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert) ซึ่งแสดงระดับความต้องการจากมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

5 หมายถึง มีความต้องการพัฒนาตนเองอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีความต้องการพัฒนาตนเองอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง มีความต้องการพัฒนาตนเองอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีความต้องการพัฒนาตนเองอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง มีความต้องการพัฒนาตนเองอยู่ในระดับน้อยที่สุด

นำคะแนนที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลหาระดับความต้องการพัฒนาตนเองของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม โดยรวม เป็นรายด้าน และรายข้อ โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) นำค่าที่ได้ไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมาย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2543 : 100)

ค่าเฉลี่ย	ระดับความต้องการ
4.51-5.00	มากที่สุด
3.51-4.50	มาก
2.51-3.50	ปานกลาง
1.51-2.50	น้อย
1.00-1.50	น้อยที่สุด

2.3.2 วิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความต้องการพัฒนาตนเองของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม ซึ่งมีขนาดโรงเรียน และประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งผู้บริหารแตกต่างกัน โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance)

2.3.3 วิเคราะห์วิธีการพัฒนาตนเองของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม โดยรวม รายด้าน และเป็นรายชื่อ โดยใช้ร้อยละ (Percentage)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของแบบสอบถาม
  - 1.1 ค่าอำนาจจำแนกรายชื่อของแบบสอบถาม โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย (Simple Correlation)
  - 1.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (บุญชม ศรีสะอาด. 2543 : 96)
2. สถิติพื้นฐาน
  - 2.1 ร้อยละ (Percentage)
  - 2.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)
  - 2.3 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
3. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐานโดยใช้ค่า F- test (One - way Analysis of Variance)

สูตรที่ใช้ในการคำนวณ

1. ร้อยละ (Percentage) (บุญชม ศรีสะอาด. 2543 : 101)

$$p = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ p แทน ร้อยละ

f แทน ความถี่ที่ต้องการแปลงเป็นร้อยละ

N แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

2. ค่าเฉลี่ย (Mean) (บุญชม ศรีสะอาด. 2543 : 102)

$$\bar{X} = \frac{\Sigma X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย
 ΣX แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 N แทน จำนวนคะแนน

3. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) (บุญชม ศรีสะอาด. 2543 : 103)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N\Sigma X^2 - (\Sigma X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 X แทน คะแนนแต่ละตัว
 $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย
 N แทน จำนวนคะแนน
 Σ แทน ผลรวม

4. ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย (Simple Correlation) (บุญชม ศรีสะอาด. 2543 : 107)

$$r_{xy} = \frac{N\Sigma XY - (\Sigma X)(\Sigma Y)}{\sqrt{[N\Sigma X^2 - (\Sigma X)^2][N\Sigma Y^2 - (\Sigma Y)^2]}}$$

เมื่อ r_{xy} แทน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร X กับ Y
 ΣX แทน ผลรวมของค่าตัวแปร X

ΣY	แทน	ผลรวมของค่าตัวแปร Y
ΣXY	แทน	ผลรวมของผลคูณระหว่างค่าตัวแปร X และ Y
ΣX^2	แทน	ผลรวมของค่าตัวแปร X ยกกำลังสอง
ΣY^2	แทน	ผลรวมของค่าตัวแปร Y ยกกำลังสอง
N	แทน	จำนวนคู่ของค่าตัวแปร

5. ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้ Alpha Coefficient คำนวณจากสูตรของ Cronbach (บุญชม ศรีสะอาด. 2543 : 96)

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left(\frac{1 - \Sigma S_i^2}{S_t^2} \right)$$

เมื่อ α	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น
k	แทน	จำนวนข้อของเครื่องมือวัด
ΣS_i^2	แทน	ผลรวมของความแปรปรวนของแต่ละข้อ
ΣS_t^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนรวม

6. ทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของตัวแปรที่มีมากกว่า 2 กลุ่ม โดยใช้สถิติวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - way Analysis of Variance) (บุญชม ศรีสะอาด. 2543 : 116)

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ F	แทน	ค่าการแจกแจงของ F
MS_b	แทน	ค่าเฉลี่ยผลบวกกำลังสองระหว่างกลุ่ม
MS_w	แทน	ค่าเฉลี่ยผลบวกกำลังสองภายในกลุ่ม

7. เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ค่าเฉลี่ยโดยวิธี Least Significance Difference (L.S.D.) เปรมวิไล ศรีสรานุวัฒน์. 2537 : 68)

$$\text{L.S.D.} = t_{\alpha} s \sqrt{D}$$

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
Rajabhat Mahasarakham University